
BEFORE
MEMORY
ARRIVES
FERDINANDO FREGA

NTETE YA MBAMBUKULU KUIZA

The Art of Attraction · 08

Vava mwana kebutuka, kima kia ntete bantu bawonso batalanga i meso.

Tufukamanga va ntandu a kinkokolo, tufinamanga, tutombanga mpusu.

Mazakala ma mama andi e?

Mazakala ma tata andi e?

Bosi munganga, ovo nsadisi wa munganga, kekwiza ye kevova diambu ka vena muntu kezola wa ko: vo mpusu ka yina kinu ko. Vo ku luyantiku yau i yimosi kufinama kwa bantu bawonso. Mpusu ya mpumbu, ya bule kiasukuka, mpusu ya muntu ka mweni kinu kima ko.

Kadi bobo kiena.

Ku luyantiku lwa luzingu, ntadilu i ya bantu bawonso.

Yena mpamba.

Ye ifwete ngonda zazingi mu kufuluka.

Kinzinga kia disu kisalanga malembe-malembe. Kitulanga fioti ya mpusu ya ntoto, fioti ya mpusu ya matiti, fioti ya ndombe. Bonso vo nitu ivingilanga bakula nkia nza ifwete tala ntete ya kusola nkia meso ifwete tadila yo.

Ntangu zawonso ngiyindulanga vo ka kiaswaswana beni ko kuna nima.

Tukinunga kubutuka ye ntadilu yina ya mpamba.

Ye tusadilanga ntangu eto yawonso yisala mu kuyifulukisa.

Diambu diawonso tuzingilanga disisanga kidimbu.

Kiese kiawonso kiyikanga mpusu mosi.

Kiadi kiawonso kiyikanga yankaka.

Ye bobo, kukondwa vo tumona dio, meso masukanga kukala kaka ndambu ya nitu ye makitukanga nzo ya mbambukulu.

Mbambukulu yina kevovanga ko.

Bosi ntangu yikwiza tubakula kieleka kiakete ye kia ntima mbi: mu mbandu zazingi tumonanga kikilu bantu kaka vava ka tulendi diaka kubatala ko.

Ye ntangu yina mbambukulu kevutulanga beto kuna nima.

Ku mambu ka mavovwa ko.

Ku lubokolo lwa telefone luvengomonwa.

Ku nzietolo tulendaka vanga.

Ku lukangu lwa maboko tuyindulanga vo lwafwana kaka.

Ve, ka ngividisi ngindu zame ko.

«Vingila fioti diaka, ntangi, ye landa ngindu zame.»

Mbala ikwa tuyindulanga bana bakwenda, ye mambu tuzolaka vova ovo vanga?

Diabwila bantu bawonso.

Ye dizabwa diaka.

Kana unu ngilenda vovana ye muntu ka vena diaka vava ko, nga ngisola tata ame, mama ame, bankaka ziame, mpangi ame ya nkento, nkundi wa ntima.

Ye nga ngiyantika ntangu zawonso mu mpila mosi.

Nga ngivova:

«Ndolula kana ka ngikuvana ntangu yakufwana ko.

Ndolula kana ngikinunga kulandakana mambu mame ma nsualu, bikanu biame, kimpeni kiame kia lumbu ye lumbu, kukondwa bakula vo lumbu kimosi mono mpe ngizadiata nzila mosi ye ngeye.»

Bosi ngindu zinietanga diaka kuluta.

Zisabukanga makama ma mvu.

Nga ngizolele bwana ye Yesu, ka mu kunyuvula ko, kansi kaka mu kumwa.

Nga ngizolele bwana ye Galileo Galilei, Einstein, Machiavelli, Michelangelo, Dante Alighieri, Padre Pio wa Pietrelcina, Kipling, John Fitzgerald Kennedy — ye nteki wa mbuma ye matiti wa kuna nsi, va kimosi ye mfumu a nzo ya malavu.

Ye bosi, kufinama bonso mu nloko, nga ngizolele wa bakento bawonso ba nza.

Kukondwa nsolokolo.

Kadi konso mosi nga kena ye diambu diaswaswana dia kuvova.

Ntadilu yaswaswana.

Disolo diaswaswana.

Kieleka kiaswaswana.

Kansi, mu kuvutuka ku nsi ye malu mame matelama ngolo va ntoto, ngifwananga ku ndekisa yimonekenanga kwa mono yambote.

Kana mawonso tuvanganga, mawonso tukwikilanga vo mena ye ntalu, mawonso malenda sisa kima kwa bankaka, ka makabulwa kwa bantu mu ntangu ko, bosi diambu dimosi dibwanga ntangu zawonso.

Lumbu kikwiza kina muntu kevova:

«Kiadi. Nga ngizolele zaya yandi.»

«Kiadi. Nga ngizolele mwa.»

«Kiadi. Nga ngizolele zaya nki kayindulanga.»

Kansi mbebe ya mana ka mamonwanga ko ka yikalanga ntangu ko kaka kwa ndiona kevanganga mo.

Mu mbandu zazingi yikalanga kwa bana ka bamonisanga mo mu ntangu ko — ye vava, bonso ntangu zawonso, bakento i bamfumu: bazeye mpila ya kumonika.

Ye yikalanga kwa bana bazengolanga nki kimonikanga: enternete. Kana Google ka kekuvana kimonikinu ko, ka vena muntu kekutanga ko — kaka kana ofuta.

Kwa bana ka babikanga ko bantu mona nki kibwanga va meso mau kibeni.

Kadi mbambukulu kekwizanga kufinama ntangu zawonso kuna nima.

Ntadilu, kansi, vava tuena ye lusakumunu, kekwizanga mu ntangu.

Ferdinando